

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

III. De Actibus, à quibus Appellatio est permissa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

inferente, eique frivole opposita appellatione, in c. cit. cum Panormit. num. 5. exaudiunt Vivianus §. fin. & Laiman. n. 2. quod iuramentum, prælitum circa materiam Juris & iustitiæ, ultra Juris & iustitiæ limites non sit extendendum, ut cum Glossa in c. 1. V. Declaramus. de Jurejurando in 6. docent Sylvester V. Juramentum. q. 3. & Suarez de Juramento, cap. 32. n. 12. in fine, secundum quos proinde DD. qui sententiæ se paritum iuravit, ad iustitiam tantum & Juri conformis sententiæ observantiam se obligasse censetur. Huic cit. textuum conciliationi, etsi non adveser, eius tamen, qui se non provocaturum, disertè cum iuramento promississet, appellationi à sententia, cuius iniustitia notoria non est, in Civilibus nunquam deferendum, existimo; quia renuntiatio appellationis in Civilibus & proprium interesse concernentibus causis licita, §. 3. cit. & c. Directa 39. ibi, Postmodum eâ renuntiant appellationi: & propterea eiusmodi promissione & huic adiecto iuramento standum est, per Regulam c. Cum contingat 28. de Jurejurando & c. Quamvis 2. de Pactis in 6.

26. Quarto, qui in eadem causa non detulit legitimæ appellationi sui adversarii, c. Constitutis 23. & c. An sit 42. cum, quod quisque iuris in alium statuit, eò ipsum quoque conveniat uti, l. 1. ff. Quod quisque iuris in alium & c. Omnes 6. de Constitutis. In eadem, inquam, & Legitima. Prius; quia in causa sive negotio omnino diverso & cum eo, in quo appellanti non detulit, connexionem non habente, legitimè appellatorem audiendum, arg. c. Dilectus 55. notat Glossa fin. in c. An sit cit. & ibi Panormit. n. 4. Posterius, propter c. An sit cit. verba, Post appellationem legitimè interpositam, ex quibus, à contrario ducto argumento, deferendum est appellationi provocantis: etiam si ab eo adversa-

rii sui frivole aut frustratorie appellationi non sit delatum, Laiman in c. cit. n. 1. Quinto, qui in eadem causa, & super 27. eodem articulo, tres conformes sententias contra se tulit; ab earum enim ultima, etiam intra decendium, appellare condemnatus prohibetur, c. Sua 65. hinc Rubr. & l. Unica C. Ne liceat in una & c. cum; quod adversus tertio condemnatum sit præsumptio, quod foveat iniustam causam, & ad litem duntaxat prorogandam appeller; cum aliquem in eadem causa, & articulo, & à tribus diversis iudicibus gravari, Jura non præsumant: tum verò; ne lites facile excedant vitam hominis, aut omnino immortales fiant, contra Regulam c. Finem §. de Dolo & l. Proferendum 13. pr. C. de Judiciis. In articulo tamen ab eo, in quo ter succubuit, diverso: & in quo bis victus & toties victor fuit; imò etiam à sententia tertia contra se lata, si ista novum gravamen asserat, appellare aliquem non prohiberi, in Rubric. & l. cum cit. Maranta n. 270. rectè advertunt Perez n. 3. & Bruneman. n. 1. etsi à Camera Imperiali & Gallis tribunalium ulli tertia & aliquando quarta appellatio, trium conformium sententiarum exceptione non obstante, recipiatur; ne Imperii Romani status, in territoris suis pluribus instantias constituendò, supremi tribunalis iurisdictionem eludere valeant, Gall. Lib. 1. observat. 72. n. 3. & Myninget. Centur. 1. observat. 5.

ARTICULUS III. De Actibus, à quibus Appellatio est permilla, SUMMARIUM.

28. Appellatio regulariter permilla à
quavis sententia: 29. Dum:

29. Dummodo ea sit valida,
 30. Et definitiva, vel istius vim habens,
 31. Etiam de Jure Canonico Moderno.
 32. Non appellatur I. à sententia Capitali,
 33. II. Et reo confesso infligente pœnam Legalem.
 34. III. A correctione Prælati:
 35. Nisi procedat judicialiter,
 36. Vel in correctione excedat modum,
 37. Et excessus specificè exprimatur.
 38. IV. A condemnatione Officialis.
 39. V. A mero executore, modum non excedente.
 40. VI. A sententiâ Censurarum,
 41. Saltem quoad effectum suspensivum.
 42. VII. Ab executione Electionis confirmata.
 43. VIII. A sententia in Possessorio Momentaneo:
 44. Secus ab ea in Ordinario lata.
 45. IX. A sententia, decernente operationem testamenti &c.
 46. X. In causis non admittentibus dilationem.
 47. XI. A sententia notoriè justa.
 48. XII. In causis delegatis, Appellatione remota.
 49. Quæ clausula appellationi etiam rationabili obstat:
 50. Nisi, huic illam non ob stare,
 51. Vel appellari posse, Jure simpliciter sit expressum.
28. Sicut omnibus, ita, de Jure saltem Canonico antiquo, in omnibus causis, tam Criminalibus, quàm Civilibus, ab omni Sententia valida, etiam Interlocutoria duntaxat, imò à quocunque alio gravamine illato: & si hoc extrajudiciale sit, inferendo, appellare regulariter est permittum, *can. Liceat, can. Si quis. 2. q. 6. c. Cum sit 5. c. Super eo 12. c. 1. pr. in 6. Clement. 3. &c.*

Dixi, Imprimis *A valida*; quia à sententia, quæ à iudice incompetente, contra non citatum, vel contra sententiam priorem, quæ in rem judicatam transit: quæ expressum errorem contra Jus, vel Constitutionem, aut aliud vitium substantiale continet, & propterea invalida est, appellare non est necesse, *l. Si expressum 19. l. Ex consensu 23. ff. hic l. 1. &c. C. Quando provoc. non est necess. cum;* quia appellatio sententiam prius latam suspendit, ad eamque rescindendam tendit: id autem, quod nullum est, suspendi ac rescindi non potest: tum verò, quia sententia ipso Jure nulla non producit actionem iudicati, cujus infringendæ causâ appellationis remedium est introductum, *Zœsius in ff. Qua sent. sine appell. resc. n. 2. & Perez in C. Quando provoc. non est necess. n. 1.* In dubio tamen de nullitate alternativè peti potest; ut sententia declaratur nulla: aut, si valida sit, contra eam appellari, Bartol. & alii DD, in *l. Expressum cit.*

Deinde dixi, *de Jure Canonico & Antiquo*. Prius; quia Jus Civile appellationem ab interlocutoria non concedit, *l. Ante sententia 7. C. Quorum appell. non recip. l. Si clericus 2. C. de Episcop. aud. & l. Apertissimi 16. C. de Judiciis.* Eam autem appellationem inhibendi ratio potissima fuit; ut litigantium, quocunque gravamine prætenso, ab ejusmodi sententiis provocando, causam principalem in infinitum extrahentium, & adversarios suos maximis sumptibus defatigantium, malitiis & calumniis obviaretur.

Excipitur tamen & appellationem etiam hoc Jure admittit Sententia Interlocutoria, quæ vim habet definitivæ & alicujus jus totum absorbet, ut in calu. *l. Intra 39 ff. de Minoribus*: postquam non speratur definitiva, v.g. si iudex se pronuntiet incompetentem, aut reum ab

Bbbb ; observatio.

observatione iudicii absolvat: ex qua illatum gravamen per definitionem, aut appellationem ab ista, nequit reparari, v.g. si iudex aliquem jubeat incarcerari vel torqueri, *l. Ante sententiam 2. ff. de Appell. recip.* Panormit. *in c. Super eo cit. n. 3.* Bartol. *in l. Ante sententia 7. cit. n. 12.*

31. & Laiman. *in c. cit. 1.* Posterius; quia hæc Juris Civilis dispositio post Tridentinum iterum observanda est in appellationibus à Locorum Ordinariis, ex decreto ejus 5. Concilii *Seß. 13. cap. 1. & Seß. 24. cap. 10 de Reformat.* appellationes ab eis interpositas per superiores quoscunque recipi vetantis, nisi à definitiva, vel definitiva vim habente, & cujus gravamen per appellationem à definitiva reparari nequeat, Barboia *in cap. 20. cit. n. 19.* casus, quibus ab Ordinariorum interlocutoriis sententiis appellatio est permessa, complures referens à n. 21.

32. Demum dixi, *Regulariter*; quia variis casibus appellationes non recipiuntur; sic enim primò in Imperio Romano ex inveterata, & Imperialis Camera Ordinat. p. 2. tit. 28. §. Item nachdem/ & Reccessu 1530. §. Item als auch/approbata Consuetudine non admittuntur appellationes reorum in Causis Criminalibus Capitalibus, *In peinlichen Sachen/ die Leibstraff auff ihnen tragen / Gaill. Lib. 1. Observat. 1. n. 28 & Mynsinger Centur 4. Observat. 41.* Cui Consuetudini ansam procul dubio dedit; quòd in talibus causis ad sententias condemnatorias ferendas cum maxima circumspicione & nunquam nisi in notoriè delinquentes, crimina confessos, aut indubitatis & luce clarioribus argumentis convictos, procedatur. Quantumvis de Jure (nonnullis casibus ob suam atrocitatem exceptis) in hujusmodi non minus, quàm in Civilibus causis appellationem permissam, perspicuum sit *ex l. Non tantum*

6. ff. l. Aditios 10. l. Si quis 29. C. hic & l. Aditios 6. C. de Episc. audient. eamque Capitali sententià damnatis non denegandam, magna ratione suadeatur; quòd, cum ad defensionem comparatò appellationis præfidiò Jura succurrere vel maxime voluerint iis, qui judicialis sententiæ iniquitate oppressi præjudicium & damnum pati possunt, præ aliis concedenda videatur iis, quibus iniqui aut imperiti iudicis pronuntiatio vitæ cum infamia amittendæ jacturam & damnum omnino irreparabile afferre potest.

Secundò, à Sententià, quæ crimen 33. confessus, & convictus ad poenam lege definitam condemnatur, *arg. c. Quia nos 32. junctâ Glosâ V. In commun. hic, & l. Si qua pena 244. ff. de V.S.* Ratio est; quòd à tali poena appellans queri videatur de gravamine illato, non tam iniquitate judicantis, quàm ipsius legis: quæ, cum justa & pro communi omnium bono & utilitate Reipublicæ lata sit, secundum *can. Erit autem lex 2. dist. 4. & S. Thomam 1.2. q. 90. art. 4.* injuste neminem gravat: imò ab ea provocans non obsecure redarguit ipsum suum Principem, cujus autoritate leges conditæ sunt aut approbatæ, Gonzalez *in c. Irrefragabili 13. de Offic. jud. Ord. n. 4.*

Tertiò, à legitima, hoc est, secundum Regulas Ordinis & SS. Canones facta Correctione Regularis, vel contra disciplinam Ecclesiasticam Secularis Prælati, *c. cit. c. Licet 12. de Offic. Ord. c. Ad nostram 3. & c. Reprehensibili 26. hic, quæ Juris communis Constitutiones confirmatæ sunt privilegiis Apostolicis, pluribus Ordinibus indultis, & à Barboia *in c. Ad nostram cit. n. 3. & Haunold. Tom. 5. de J. & J. Tract. 5. n. 516.* relatis. Ratio est partim; quòd ab ejusmodi correctione appellans tendat ad Regulam & SS. Canones redarguendos iniquitatis: partim; quòd cor-*

quod correctio legitima, quæ sit secundum Canones, sit quædam istorum executio: à qua, ut mox patebit, appellatio non datur.

35. Excipiendi tamen sunt casus Imprimis, quò Prælati adversùs Religiosum procedit judicialiter; ab hujus enim sententia definitiva & interlocutoria, gravamen per definitivam irreparabile inferente, appellacionem permissam, ex Tridentini Sess. 13. cap. 1. de Reformat. cum Fagnano in c. Ad nostram cit. n. 6. desumit Pirrhing ad hanc Rubric. num. 44.
36. Deinde, quò idem, non judicialiter, sed per viam paternæ correctionis ad Religiosum sibi subiecti emendationem procedens, in correctione modum notabiliter excedit, vg. eum ob levem defectum detinendò in carcere; hujusmodi enim excessu gravato appellacionis remedium non denegatur, c. Irrefragibili cit. Sc. De Priore 31. hic, Panormit. in c. Ad nostram cit. n. 1. circa quem tamen casum

37. Notanda sunt duo. Primum est; quòd, licet Religiosis appellantis, neque Jus commune, neque specialia Ordinum privilegia obstant, nihilominus, ut eorum appellacioni deferendum sit, non sufficiat, à sententia, vel etiam ab ejus injustitia, generaliter appellari: sed necessaria sit specifica expressio causæ, scilicet, quòd in correctione modus excedatur; cum enim Jus extra specialem casum appellacioni à paternæ correctione resistat, quandocumque ab ejus excessu provocatur, iste exprimendus erit: quantumvis aliàs in appellacione à definitiva causæ expressio non exigatur, l. 1. §. fin. & l. Sed si 2. ff. hic, Panormit. in c. Ad nostram cit. n. 9. Alterum: quòd appellatio à correctione Prælati solùm effectum devolutivum, non etiam suspensivum pariat; cum executionem non suspendat, ut ex Concilii Trident. Sess. 22. cap. 1. & sess. 24.

cap. 10. de Reformat. desumit & S. Congregat. Cardinal. declaratione firmat Fagnanus in c. Ad nostram cit. n. 8.

Quartò, Officiali, vg. Notario, nuntio, executori, à giudice suo, ob malè gestum officium, condemnato appellandi facultas adempta est, l. Nulli 3. C. Quorum appell. non recip. quòd Juris & de Jure præsumptio sit, eum, si de delicto in officii administratione commissò legitime non constitisset, non fuisse condemnandum: atque etiam; ut officiales, si poenam interposità appellacione eludi & differri non posse, sed præsentem esse videant, officio suo ritè fungantur & ab omni forde abstineant, Glossa in l. cit. V. Nulli, ubi Salycet. n. 1. Speculat. Tit. de Appellat. §. 2. n. 4. & Farinac. Prax. Criminal. q. 101. n. 85. In alia tamen causa, puta, cum de patrimonio suo litigant, aut de crimine officium suum non concernente condemnantur, Juris communis, sententià gravatis recursus ad superiorem auxilium offerentis, sicut cæteris, sic etiam officialibus non denegari, aliis DD. cit. idem monet n. 87. & Scaccia de Appellat. q. 17. limit. 10. à n. 5.

Quintò, ab Executione sententiæ, factà à mero executore, nisi in ea modus excederetur, c. Novit. 43. l. Ab executore 4. ff. hic & l. Ab executione 2. C. Quorum appell. non recip. Ratio est; quia gravamen, quod per eam inferitur, potius sententiæ judicis, à quo procedit & pendet, quàm executioni imputatur; cum actus mandanti potius, quam exequenti tribuatur, Barbosa in c. cit. num. 3. & Gonzalez ibid. n. 9. Si verò in executione modum excedat, vg. eam in re alia, vel in plus, quàm est judicatum, vel ante tempus, vel non servato ordine, puta, prius in bonis immobilibus, quàm mobilibus, faciendò, vel partes judicis, aut sententiæ interpretationem assumendò, quòd mero exe-

mero executori non conceditur, *l. Si ut proponit 6. C. de Execut. rei judic.* ab ipso etiam, tanquam injultum gravamen inferente, appellare licebit, *c. Quoad 15. ibi, Non audetur appellans, nisi modus executionis Canonice excedatur, de Sent. & re judic. ubi Glossa V. Excedatur, Panormit. n. 24. & Alexand. de Nevo n. 47.*

40 Sexto, à Sententiis Censurarum, saltem quoad effectum suspensivum; etsi enim à sententia Excommunicationis & Interdicti provocari valeat ad superiorem, ut hic de ejus injulitia cognoscere possit: ea tamen semel lata secum trahit executionem, & animam ligat; ut proinde ejus effectus per appellationem non suspendatur: sed excommunicatus à fidelium communione; suspensus & interdictus à Divinis officiis, ab ingressu Ecclesiæ, & cæteris spiritualibus statim debeat abstinere, *c. Ad hac 37. junctâ Glossâ, V. Interdictum, hic, & c. Is, cui 18. de Sent. Excom. in 6.* Imò, appellatione, quæ sententiam v.g. excommunicationis subsecuta est, non obstante, censuratus, ut ab aliis vitetur, possit publice denuntiari, *c. Pastoralis 53. S. Verum, etiam post Concilium Constantiense; cum per editam in isto Exiravag. Ad evitanda, nullus favor, aut privilegium ipsius censuratis sit indultum, ut rectè advertit Suarez de Censur. disp. 3. s. 15. n. 22.*

Aliud esset, si sententia excommunicationis primùm post appellationem legitime interpositam esset lata; talis enim excommunicatio, cum nulla sit, *c. Per tuas 40. h. Nos igitur, de Sent. Excommunicat.* non obstat appellanti, quò minus, tam in Divinis, quàm in humanis, cum aliis fidelibus valeat communicare, ut desumitur ex *c. Ad presentiam 16.* Neque refert; quòd hoc textu talis dicatur absolvi; quia id exaudiendum est de abolutione ad cautelam: quam petens non

hòc ipsò, se ligatum confitetur, ut in *c. cit.* cum Glossa, *V. Absolvi*, advertunt Laiman. & Gonzalez uterque n. 2.

Quin, etsi post jam latam suspensionis & Interdicti sententiam interposita appellatio illius effectum non impediatur in spiritualibus, hunc tamen impedit, si ejusmodi sententiâ quis in temporalibus, v.g. à capienda possessione, ab ingressu in civitatem vel palatium, à perceptione fructuum, à voce activa & passiva &c. suspendatur, vel interdicatur; quia Regula Juris communis est, sententiæ effectum per appellationem suspendi; ac proinde ab ea exorbitans dispositio sive exceptio *c. Ad hac & c. Is, cui cit.* sententiam suspensionis ab officio divino & ejusmodi interdicti per appellationem suspendi, non permittens, ad suspensionem & interdictum temporalium extendenda non est, ut cum Panorm. in *c. Ad hac cit. n. 1.* & Alexand. de Nevo n. 3, notat Laiman. n. 2.

Septimò, ab Executione Electionis confirmatæ, ne electus & confirmatus investiat, sive mittatur in corporalem possessionem, *c. Constituti 46.* cum; ne Ecclesia diu vacet contra textum *c. Ne pro defectu 41. de Elect.* tum verò; quòd præsumptio sit, appellationem interponi malitiosè, ad differendam investituram, Glossa in *c. Constituti cit. V. Exceptionis.* Accedit; quòd possessionis traditio rationem habeat executionis: à qua interpositæ appellationi de jure non est deferendum, *c. Novit & l. Ab executione cit.* Gonzalez in *c. Constituti cit. n. 4.* Nisi tamen casus appellandi esset valde rationabilis, puta, si confirmato opponeretur defectus proprietatis manifestus, & qui probari in continenti posset, v.g. quòd Electores vel Confirmans caruerint potestate eligendi vel confirmandi: vel electus non sit clericus: aut confirmationem per fallas literas impetrarit, *c. Super eo*
2. de

3. de Crimine falsi: velei obiciatur aliud crimen, infamiam inducens, c. Accedens 23. de Accusat. Accusationem tamen vel denuntiationem confirmati post investituram facile admitti, patet ex c. Constituta cit. & ibi cum Glossa fin. notant Vivianus in Ration. & Gonzalez n. 5.

43. Octavo, à Sententia lata in Possessorio Momentaneo, in quo summarie, sive Juris ordine non servato, solaque facti specie & verisimilitudine attentâ, proceditur; ne partes veniant ad arma, l. Unica C. Si de Momenti possess. quia talis sententia non avertit præjudicium perpetuum: sed quod, in Instituto Possessorio Ordinario, facile potest reparari. Quæ Juris Civilis dispositio, etsi §. Sunt etiam, V. De possessione, post can. Et, qui, 2. q. 6. Canonizata videatur Hunnio in Treutl. Vol. 3. disp. 33. q. 38. & Haunold. cit. Tract. 5. n. 393. melius tamen alii de Jure Ecclesiæ antiquo id verum esse negant; cum propter e. Cum sit, & c. Super eo cit. textus, appellationem concedentes à gravamine quocunque: tum verò; quòd §. V. cit. contineatur merum Jus Civile, in Decreto ex Justiniano Codice translatum à Gratiano: qui ei Juris Ecclesiastici vim tribuere non potuit, ut dictum in Proemio n. 90. Etsi verò, spectatò antiquò, res ita se habeat, novissimò tamen ejus Jure ab interlocutoriis Ordinariorum, definitivæ sententiæ vim non habentibus; ac proinde à Possessorio Momentanei decreto appellare non licet, ex Decreto S. Synodi Trident. cit. Sess. 13. cap. 1. & Sess. 24. cap. 28. de Reformat.

44. Dixi, Momentaneò; quia à sententia lata in Possessorio Ordinario, in quo, servatò Juris ordine, de partium possessione contenditur & definitivè pronuntiat, appellari, sicut de Civili, arg. a contrario l. Unica cit. Momentaneæ possessionis causam excipiente, sic etiam de

Canonico Jure posse, exploratum est ex e. Cum ad Sedem 16. de Restit. Spoliat. ubi à sententia lata in ejusmodi causa Possessoria provocatum est ad Sedem Apostolicam, & ab ista primæ instantiæ sententia reformata: & desumitur ex Clement. Unica, de Causa possess. & Clement. Unica, de Sequestrat. Ratio est; quia in hujusmodi Possessorio lata sententia, cum afferat vel auferat comoda possessionis, est magni præjudicii, nec reparabilis, nisi Petitorio judiciò institutò, cit. Hunnius §. Quocirca & Haunold. Tract. 5. à n. 391.

Nonò, à Sententia, per quam aperi- 45. ri testamentum, aut hæres institutus mitti jubetur in possessionem bonorum hæreditatis, l. fin. C. Quer. Appell. non recip. ulq; adeò, ut ab ea interposita appellatio ne devolutivum quidem effectum consequatur, juxta l. Quisquis 6. C. Quorum appell. non recip. ubi non soli provocanti, sed ipsi etiam judici, provocationi deferenti, pœna irrogatur, Heroius Quæst. 24. Fachineus Lib. 1. Controvers. cap. 76. & Hunnius cit. disp. 33. q. 39.

Decimò, in aliis causis, non admit- 46. tentibus dilationem, l. fin. cit. veluti cum pro alimentis futuris inopiâ laboranti debitis, pro stipendiis aut salariis præstandis, pro aggeris necessaria refectioe &c. pronuntiat; ab hujusmodi enim sententiis facta appellatio, etsi effectum devolutivum consequatur, executionem tamen non suspendit, Bruneman. in l. Absinendum 4. C. Rubr. cit. à n. 1.

Undecimò, quoties sententiæ justitiæ notoria, & appellatio manifestè frivola, aut frustratoria est, per text. c. Cum Appellationibus 5. pr. in 6. quia appellatio inventa est; ut esset innocentia præsidium, non defensio iniquitatis, Glossa in c. cit. V. Deferendum.

Duodecimò, in causis à Papa, vel alio 48. Principi.

Cc cc

Princi.

Principe, aut Magistratu supremo delegatis cum clausula, *Appellatione remota*: de qua tamen

Dubium non leve est, an eâ non frivola duntaxat & frustratoria, sed rationalis quoque & iusta appellatio removeatur. Ratio dubitandi de una parte est; quia frivola appellationi deferendum non est: etiamsi causa sine tali clausula committatur, *c. Cum appellationibus cit.* Unde clausula ista, si frivola tantum & frustratoriam removeret, parum aut omnino nihil operaretur: de altera verò; quia Princeps, causam etiam cum tali clausula committens, non censetur alicui auferre Jure Naturali concessum jus se defendendi, sicut per alias legitimas, ita etiam per appellationis viam *l. Ut vim 3. ff. de J. & J.* propter quam rationem clausulam illam de frivola duntaxat appellatione intelligendam, non pauci, neque potestri in Jure nominis DD. volunt, Contra quos

49 Statuendum est, clausulam illam removeri appellationes etiam iustas ac rationabiles, si ex Jure specialiter non sint expressa & permissa, ut desumitur ex *c. Pastoralis 53. pr. & ibi* cum Panormit. *n. 2. Joan. Andreae n. 13. & aliis* docent Fagnanus *n. 26. Hunnius cit. disp. 33. q. 3. Perez in C. hâc Rubr. n. 22. Haunold. Tract. cit. n. 407. Pirrhing ad hanc Rubric. n. 26.* & communiter alii, propter priorem partem rationis dubitandi.

Neque contrarium persuadet posterior; quia imprimis per dictam clausulam non tollitur appellatio, quoad omnem effectum, sed solummodo quoad suspensivum. Deinde, juxta dicta *an. 6.* appellatio Juris Naturalis eò solum casu est, quò est remedium necessarium ad justitiam consequendam. Cum ergo etiam, iustâ appellatione remotâ, condemnatus justitiam consequi valeat, superiorem ad-

eundò per viam simplicis querelæ, vel per supplicationem &c. non tollitur aliquid, determinatè concessum Jure Naturali, Gonzalez in *c. 1. de Rescript. n. 7.*

Neque etiam textus *c. Ut debitas 59.* quò ex quacunque probabili, hoc est, iusta causa appellatio conceditur: & *c. Edoceri 21. de Rescript.* ubi, quamvis inhibita sit appellatio, tamen ex rationabili causa appellari posse, disertè asseritur. Non, inquam, hi textus obstant; quia prior non loquitur de iudice dato cum clausula, ut *appellatione remota* procedat; ac proinde ejus generalis dispositio per specialem *c. Pastoralis cit. pr.* limitanda est, secundum Regulam *Generi 34. in 6.* Posterioriorem autem de appellatione permissa ex rationabili causa, Jure expressa, Fagnanus *l. cit. n. 27.* & alii intelligunt, ut cum *c. cit. pr. concilietur, arg. l. Non est novum 26. &c. ff. de LL.* Haunoldus verò *n. 419.* cum Panormit *l. cit. n. 9.* eum exponit de appellatione, quæ, licet effectum devolutivum pariat, ut superior de sententiæ justitia cognoscere possit, jurisdictionem tamen iudicis *Aquo* non suspendat: qui proinde, appellatione non obstante, sententiam suam mandate potest executioni.

Porro casus, quibus appellatio, ⁶⁰ jusmodi clausulâ non obstante, permissa est, varii referuntur à Glossa in *pr. cit. l. Expressè, & Speculat. Tit. de Appellat. §. 2. num. 28.* veluti, si iudex alterius partis consanguineus non deferat exceptioni suspecti, *c. Postremò 36.* Si non admittat exceptionem citationis, facta ad locum non tutum, *c. Ex parte 43.* Si non faciat exprimi res petitas in libello, *c. Significantiibus 49.* Si spoliato denegat restitutionem, *c. Ex conquestione 10. de Restit. Spoliat.* Quibus laudatus Gonzalez addit casus sententiæ dolò prolata, & quò infertur gravamen notorium; quod fieri con-

§1. ri censetur omni casu, quod appellari posse, etiam simpliciter & nullâ prædictæ clausulæ factâ mentione, in Jure asseritur, ut etiam docent, *cit. Pirrhing n. 70. & Hunnius q. 3. §. Illud equidem, rectè notans, clausulam illam non obitare, quò minus interveniens aliquis tertius pro suo interesse valeat appellare; id enim c. Super eo 15. de Offic. deleg. expressè & meritò permittitur; quia commissiones seu delegationes, præsertim ad lites strictam exigunt interpretationem: & propterea ultra suos terminos, ad casus & personas non expressas, non sunt extendendæ, c. Cum olim 32. c. P. & G. 40. de Offic. delegati & S. L. qui 8. Instit. de Mandato. Imò, si ex causâ pluribus articulis unus, Appellatione remota, committatur, clausula ista appellare volenti in cæteris, cum illo non connexis, non obstabit, per expressum textum c. Inquisitioni 71. & rationem jam adductâ, Glossa in c. cit. V. Præmissa, ubi Vivianus in fine, & Laiman. n. 1.*

ARTICULUS IV.

De Judice, à quo Appellatur.

SUMMARIUM.

- §2. Appellatur à judice sententiam ferente.
 §3. Non ab arbitro compromissario,
 §4. Etiam de Jure Canonico:
 §5. Neque à judice Reductionis, ejus sententiam confirmante:
 §6. Neque à Principe supremo,
 §7. Et à Papa ad Concilium generale:
 §8. Neque ab istius aut Collegii Cardinalium,
 §9. A Curiarum supremarum,
 §10. Et S. R. J. Electorum & c. sententiâ.

§1. Neque etiam ab Episcopo, cujus jurisdictionis est prorogata.

Appellatur ferè ab omni judice, qui sententiam tulit: nec solum Delegato, sed & Ordinario, *can. Omnis Sc. 2. q. 6. c. Quoniã*
 21. *Et. Præcipimus 32. §. 3. C. hic, etiam à Judice partium consensu impetratò, c. Causam 14. de Sent. & re judic. Et l. Ex consensu 23. pr. ff. hic, & ab arbitro Juris, sive ex istius præscripto ab ipsis partibus litigantibus electo, c. Ab arbitria 11. de Offic. deleg. in 6.*

Non etiam à Compromissario, sive electo communi & mutuo partium consensu, *can. A judicibus cit. q. 6.* Ratio differentiæ reddi ea solet; quòd iste, sive Compromissarius liberè ac sponte: ille verò, sive arbitri Juris ex istius præscripto vel præcepto judicis eligatur: æquum autem sit; ut appellationis remediò potius succurratur iis, qui ad arbitri electionem sunt compulsi, quàm aliis, qui eos omnino liberè ac sponte elegerunt; cum isti sibi imputare debeant, quòd in ipsos ultro consenserint, Glossa *fin. in c. Ab arbitris cit. ubi Anchoranus in fine, & alii relatis, Barbosa in c. cit. n. 5.* Cui rationi, ne à judice partium consensu impetratò provocanti obset, aliæ adjungendæ sunt partim; quòd per appellationem suspendatur jurisdictio ejus, à quo ad superiorem provocatur: jurisdictionem autem habeat solus Juris, non etiam Compromissarius arbitri; cum ea dari privatorum consensu non possit, *l. Privatorum 3. C. de Jurisdic. omn. jud.* partim verò; quòd appellatio introducta sit; ut ejus remediò infringatur Actio Judicati: ex compromisso autem & arbitrorum pronuntiatione Judicati Actio & Exceptio non detur, *l. 1. C. Et. Ex consensu 2. ff. de Recept. arbitr. ubi Baldus,*
 C c c 2 Maranta